

Taaste- ja vastupidavusrahadu reformi „ANDMEHALDUSE JA AVAANDMETE OIVAKESKUSE LOOMINE JA VÄLJAARENDAMINE“ TEGEVUSKAVA 2021 – 2022

08.04.2022

Tegevus	Tulemus	Täitja (kaasatud)	Tähtaeg	RRFi kuuluv
<b>1. Andmehalduse nõuete kehtestamine</b>				
1.1 Andmehalduse nõuete kehtestamine Vabariigi Valitsuse määrusega	Andmehaldusele, sh andmekvaliteedile kohalduvad üldised nõuded kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määruses „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“.	MKM	2022 I kvartal	
1.2 RIHA õigusliku regulatsiooni ajakohastamine	Muutuva RIHA, andmehalduse nõuete kehtestamisest ja kasutusele võetavatest RIHAKesest tulenevad nõuded kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määruses „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“.	RIA (MKM, STAT)	2022 II kvartal (kooskõlastus) 2022 IV kvartal (kehtestamine)	
1.3 Andmehalduse ja andmete taaskasutuse nõuete lisamine ristfunktsionaalsete nõuete nimekirja	Asutuste infosüsteemide omavahelise koostalitlusvõime ja turvalisuse tagamiseks ning aegunud tehnoloogiate kasutamise vältimiseks on koostatud ristfunktsionaalsed nõuded infosüsteemidele ( <a href="https://koodivaramu.eesti.ee/e-gov/cfr">https://koodivaramu.eesti.ee/e-gov/cfr</a> ). 2022 esimesel poolaastal täiendatakse neid andmehaldust ja andmete taaskasutust katvate nõuetega.	MKM (STAT, RIA)	2022 II kvartal	Jah

<p>1.4 Klassifikaatorite süsteemi õigusliku regulatsiooni muutmise kavand on loodud</p>	<p>Klassifikaatorite õigusliku regulatsiooni, Vabariigi Valitsuse määruse „Klassifikaatorite süsteem“ muutmine, mis tagab selguse selles, mis on klassifikaator ja millised loendid seda ei ole, kuidas nii esimesi kui teisi hallata, seejuures suhestudes rahvusvaheliste viitemetaandmete süsteemidega ja taksonoomiatega (sh aruanduses kasutatavatega). Lisaks tagab määrus selguse klassifikaatorite kehtestamise korras ja n-ö klassifikaatori omanikes ja nende ülesannetes.</p>	<p>STAT (MKM, RAM)</p>	<p>2022 IV kvartal</p>	
<p><b>2. Teadlikkus ja oskused</b></p>				
<p>2.1 Reformi juhtimiseks ja tegevuste elluviimiseks vajaliku struktuuri loomine Statistikaametis, Majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis, Andmekaitse Inspektsioonis ja Riigi Infosüsteemi Ametis</p>	<p>Statistikaametisse värvatakse ekspertteadmistega töötajad, kelle ülesanne on asutuste toetamine andmehalduse raamistiku rakendamisel.</p> <p>Lisaks luuakse ametikohad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumisse valdkonna üleriigiliseks koordineerimiseks ning andmete taaskasutuse ja avalikustamise toetamiseks, Riigi Infosüsteemi Ametisse arendusprojektide elluviimiseks ja Andmekaitse Inspektsiooni andmete taaskasutuse ning andmekaitsega seonduvate tegevuste toetamiseks. Täpsemad rollid lepivad kokku koostöös MKMiga. 2021.a lõpuks on värvatud kokku vähemalt 5 inimest.</p>	<p>MKM, STAT, RIA, AKI</p>	<p>2021 IV kvartal</p>	<p>Jah</p>

<p>2.2 Andmehalduse täiendkoolitusprogrammi elluviimine</p>	<p>2022 aastal jätkatakse andmehalduse korraldamise, andmekirjelduse ja andmekvaliteedi halduse teemadel täiendkoolituste pakkumist avaliku sektori ekspertidele.</p> <p>2022 esimeses kvartalis lepatakse kokku hanke objekt (hangitavate koolituste sisu, vorm ja aeg) ning esitatakse hankedokumendid. 2022 teises kvartalis selgub hanke täitja ja sõlmitakse leping.</p> <p>Koolitustega alustatakse 2022 kolmandas või neljandas kvartalis, aasta lõpuks on koolitustel osalenud vähemalt 60 eksperti.</p>	<p>MKM (STAT, RIA)</p>	<p>2022 II kvartal (hanke läbiviimine)</p> <p>2022 IV kvartal (alustamine koolituste läbiviimisega)</p>	
<p>2.3 Andmehalduse koostöövõrgustiku ürituste korraldamine</p>	<p>Andmehalduse valdkonna laiapõhjaliseks arenguks on vajalik aktiivne teadmiste jagamine asutuste ekspertide vahel, samuti infovahetus spetsialistidega erasektorist ning teistest riikidest.</p> <p>Nende eesmärkide toetamiseks jätkatakse regulaarsete andmete võrgustiku (virtuaal)kohtumistega.</p> <p>2022 kolmandas kvartalis korraldatakse üks suurem andmehaldurite võrgustiku koostööüritus, kaasates võimalusel rahvusvahelise kogemusega spetsialiste.</p>	<p>MKM (RIA, STAT)</p>	<p>Pidev</p>	<p>Jah</p>

2.4 Andmehaldurite praktiliste oskuste arendamine	Viiakse läbi praktilised töötoad peamiste oskuste (andmekirjeldus, ärisõnastike koostamine, andmekvaliteedi haldamine) osas.	MKM (RIA, STAT)	2022 IV kvartal	
<b>3. Andmekirjelduste koostamine ja selle toetamine</b>				
3.1 Andmekirjelduse standardi ja juhise uue versiooni kinnitamine ja avaldamine	Andmekirjelduse standard ja juhis uuendatakse vastavalt asutustelt saabunud tagasisidele. Standardis ühtlustatakse andmestiku kirjeldus avaandmete portaaliga (DCAT-AP-EE), lisatakse tugi rakendusprofiilidele StatDCAT-AP ja GeoDCAT-AP. Juhisesse lisatakse RIHAKese kasutamisega seotud osad.	STAT (MKM, RIA)	2022 II kvartal	Jah
3.2 RIHA uue versiooni arendushanke ettevalmistamine ja läbi viimine	Lepitakse kokku nõuded uuele RIHAle, mis toetaks paremini andmehaldust, andmete leitavust ja taaskasutust ning annaks usaldusväärse ülevaate andmekogude andmetest, samuti arendushanke läbiviimine.	RIA (MKM, STAT)	2022 II kvartal (uue RIHA nõuded kokku lepitud) 2022 IV kvartal (hange on läbi viidud)	Jah
3.3 Andmekirjelduste koostamine ja selle nõustamine	Andmekogude ja andmestike kirjelduste koostamine, mis võimaldab andmete tähendust mõista, andmeid leida, tõstes metaandmete kvaliteeti, samuti sõnastike kasutuselevõtt andmekirjeldustest. Andmete taaskasutamise parendamiseks tehtavad projektid: <ul style="list-style-type: none"> <li>kvartal I: vähemalt 10 projekti</li> </ul>	STAT (RIA, MKM)	2022 IV kvartal (kokku 130 projekti)	Jah

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kvartal II: vähemalt 65 projekti</li> <li>• kvartal III: vähemalt 97 projekti</li> <li>• kvartal IV: vähemalt: 130 projekti</li> </ul>			
3.4 RIHAKE-se kasutusele võtmine	2022 aasta lõpuks on RIHAKE kasutusel vähemalt neljas asutus. Kasutusele võtmine tähendab, et asutus on RIHAKE-se paigaldanud, ühendanud sellega vähemalt ühe andmebaasi ning alustanud selles andmekirjelduste loomist.	RIA (MKM)	2022 IV kvartal	
3.5 RIHAKE-se jätkuarendused	<p>RIHAKE-se esimene avalik versioon valmib 2022 esimeses kvartalis. Seejärel jätkatakse RIHAKE-se jätkuarendustega vastavalt piloteerimisest ja asutustest saadud arendussoovidele.</p> <p>2022 teises kvartalis viiakse läbi RIHAKE-se jätkuarenduste hange, aasta lõpuni toimuvad jooksvad arendused ja täiendused.</p>	RIA (MKM, STAT)	2022 IV kvartal	Jah
<b>4. Andmete kvaliteedi tõstmine</b>				
4.1 Andmekvaliteedi nõuete rakendamise kava koostamine	Andmekvaliteedi nõuete juurutamise esimeseks sammuks on rakenduskava koostamine asutustele ja andmekogudele. Nõuetest tuletatakse andmeauditite kontseptsioon, mille eesmärgiks on võimaldada asutusel tuvastada andmestike andmekvaliteeti.	STAT (MKM)	2022 I kvartal	Jah

<p>4.2 Asutuste andmekvaliteedi jälgimisel tehtavatest töödest ja kasutatavatest meetoditest ülevaate saamine (osa 1)</p>	<p>Esimese osa tegevused hõlmavad ülevaate loomist kasutusel olevatest andmekvaliteedi tõstmise ja jälgimise tegevustest (sh REGREL raames) ja andmekvaliteedi parendustest muu analüüsi (näiteks statistika) tegemisel. Ülevaate tulemusel antakse soovitusi andmekvaliteedi mõõtmise rakendamiseks.</p>	<p>STAT (MKM)</p>	<p>2022 II kvartal</p>	<p>Jah</p>
<p>4.3 Asutuste andmekvaliteedi jälgimisel tehtavatest töödest ja kasutatavatest meetoditest ülevaate saamine (osa 2)</p>	<p>Teise osa tegevused hõlmavad ülevaate loomist kasutusel olevatest andmekvaliteedi tõstmise ja jälgimise tegevustest (sh REGREL raames) ja andmekvaliteedi parendustest muu analüüsi (näiteks statistika) tegemisel.  Andmekvaliteedi mõõtmise rakendamine kokkulepitud arvus asutustes.</p>	<p>STAT (MKM)</p>	<p>2022 IV kvartal</p>	<p>Jah</p>
<p>4.4 Andmekvaliteedi juhise uue versiooni kinnitamine ja avaldamine</p>	<p>Andmekvaliteedi juhist uuendatakse vastavalt kasutajatelt saabunud tagasisidele. Eesmärgiks on tagada, et juhises toodud andmekvaliteedi kriteeriumid ja nõuded andmekogudele ja andmeanalüüsile (statistikas) on praktilised ja juurutatavad. Samuti peab juhis toetama andmehalduse rakendustes tehtavaid arendusi – eelkõige võimalikke andmekvaliteedi järgimise funktsionaalsuseid RIHAs ja RIHAKESes.</p>	<p>STAT (MKM)</p>	<p>2022 IV kvartal</p>	<p>Jah</p>
<p><b>5. Riigi andmehalduse koordineerimise sisulised arendused</b></p>				

<p>5.1 Põhiandmete mõiste ja toimimise käsitluse kokkuleppimine ning põhiandmete taaskasutamise edasise tegevuskava koostamine</p>	<p>Põhiandmete käsitlus õiguses vaatab põhiandmetena kõiki andmeid, mida ei saada muust andmekogust üle x-tee teenuste. See pole taganud korduvalt küsitavate andmete hulka ning põhiandmeid on üle 60000. Peamine probleem on põhiandmete kontseptsioonis, mis ei toeta eesmärki küsida andmeid ainult üks kord (once-only) ja kasutada korduvalt (twice-use). Küsimuse aruteluks kutsutakse kokku töörühm.</p> <p>Tulem: kokku on lepitud, kuidas mitmekordsest küsimisest järkjärgult loobuda ning teisalt see, kus siis hakkavad olema ühekordsed põhiandmed (master data).</p>	<p>MKM (JUM)</p>	<p>2022 IV kvartal</p>	<p>Jah</p>
<p>5.2 Andmehalduse koostalitlusvõimelise äriarhitektuuri visiooni ja edasise tegevuskava koostamine</p>	<p>Andmehalduse äriarhitektuuri eesmärk on visualiseerida andmehalduseks vajalike komponentide (infosüsteemid, arhitektuur, teenused, andmed, andmestikud ja metaandmed) koostoime.</p> <p>Riigiüleises andmehalduse äriarhitektuuris viiakse kokku järgmised komponendid: RIHA, avalike teenuste kataloog, artiklivaramu, RIHAKE, terminibaas, klassifikaatorite portaal, semantikakataloog, tehniliste teenuste kataloog, X-tee kataloog, avaandmete teabevärv.</p>	<p>MKM (RIA, STAT)</p>	<p>2022 III kvartal</p>	

	2022 kolmandas kvartalis koostatakse äriarhitektuuri üldine visioon ja edasine tegevuskava.			
5.3 Riigi klassifikaatorite süsteemi uuendamine	<p>Selgitatakse välja klassifikaatorite kasutamise praktika ja vajadused, samuti luuakse ülevaade loendite kasutamisest valikus andmekogudes; asutused nimetavad loendeid sageli klassifikaatoriteks, kuid ei halda neid vastavalt.</p> <p>Tulem: ülevaade klassifikaatorite kasutamisest ja vajadustes andmekogudes; ülevaade loenditest ja põhimõtted nende ühtlustamiseks ja haldamiseks</p>	STAT (MKM)	2022 IV kvartal	
<b>6. Andmete taaskasutust toetavad tegevused</b>				
6.1 Avaandmete avalikustamine ja vajalike tegevuste, sealhulgas arendus- ja teavitustegevuste, elluviimine	<p>Teabevaldajad on teinud leitavaks või avaldanud enda andmestikke. STAT toetab andmestike kirjelduste koostamisel. MKM suhtleb asutustega andmestike avalikustamisel avaandmete teabeväravas ja viib läbi vajalikke (arendus)tegevusi avaandmete avalikustamiseks, vajadusel koostöös partneritega (näiteks AKI, RAM, STAT, KEM).</p> <p>Näiteks on 2022 aastal plaanis läbi viia koostöös Rahandusministeeriumiga</p>	MKM (STAT, RIA, AKI, RAM ja teised asutused)	<p>Jooksev tegevus</p> <p>Teabeväravas avalikustatud andmestike tähtaeg: 2022 IV kvartal</p>	Jah



	<p>arendusprojekt KOVide avaandmete (detailplaneeringute) avalikustamiseks.</p> <p>Avaandmete teabeväravas on avalikustatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>kvartal IV: vähemalt: 1400 andmestikku</li> </ul>			
6.2 Avaandmete foorum on läbi viidud	Avaandmete foorum, mille eesmärk on tuua kokku andmehuvilised üle riigi ning jagada nii positiivseid kogemusi kui ka murekohti.	MKM (STAT, RIA, AKI, RAM ja teised asutused)	2022 III kvartal	
6.3 Avaandmete teabevärava jätkuarendused	Hiljemalt 2022 teises kvartalis viiakse läbi avaandmete teabevärava jätkuarenduste hange, seejärel toimuvad jooksvalt arendused ja täiendused.	MKM (RIA)	2022 II kvartal	Jah
6.4 Andmekaitse liivakasti tegevuste ellu viimine	Liivakast võimaldab andmetele ligipääsu ja nende kasutamist ilma privaatsust rikkumata. Eesmärk on leida võimalused, kuidas projekte oleks võimalik läbi viia ja selle pinnalt luua raamistik teiste sarnaste projektide jaoks. 2022. aasta aprilli jooksul on eesmärk saada paika kontseptsioon lähtuvalt vajadustest. Plaan on käivitada andmekaitse liivakast kvartal 3 alguses.	MKM (AKI, JUM)	Jooksev tegevus	Jah

6.5 Andmekaitse paneeli käivitamine ja läbi viimine	Andmekaitse paneeli kontseptsiooni paika panemine I kvartalis. Eesmärk on II kvartal käivitada andmekaitse paneel ja jätkata jooksvalt nende elluviimisega.	MKM (AKI, JUM)	Jooksev tegevus	Jah
6.6 Andmete valdkonna suunalise kommunikatsiooni kampaania läbiviimine	Andmete taaskasutuse soodustamiseks ja edendamiseks kommunikatsioonikava elluviimine. Osana kommunikatsioonikava tegevustest on eesmärk 2022 aastal luua andmete valdkonna rakendustele ühtne visuaalne kujundus (CVI). Vajadusel viiakse läbi ka laiemat teadlikkuse suurendamiseks süsteemne "andmekirjaoskuse" koolitus.	MKM (RIA, EKI)	Jooksev tegevus	Jah
6.7 Privaatsust säilitavate tehnoloogiate kontseptsiooni välja töötamine ja seotud tegevuste ellu viimine	2022 II poolaastaks on loodud privaatsust säilitavate tehnoloogiate kontseptsioon ja tegevuskava. Jooksvalt vajalike tegevuste elluviimine tagamaks privaatsust säilitav andmete töötlemine.	MKM (RIA, STAT, AKI)	Jooksev tegevus	Jah